

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:515

av Hillevi Larsson (S)

Oberoende ombud för vanvårdade barn

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om oberoende ombud för och skadestånd till vanvårdade barn.

Motivering

När eleven Johanna Rosenquist i Grums stämde kommunen för att skolan inte stoppade den mobbing hon utsattes för under många år resulterade det i att hon vann i Högsta domstolen. I domen slogs det fast att arbete mot mobbning är myndighetsutövning och eleven har rätt till skadestånd om skolan agerar felaktigt.

Efter detta kom lagen om mobbning och kränkningar i skolan. Möjlighet finns för elever att vända sig till Barn- och elevombudet som kan föra deras talan och ställa myndigheter till svars. Barn- och elevombudet kan kräva att skadestånd utbetalas till berörda elever och stämna kommuner.

Eftersom skolplikt råder är det självklart att barn måste vara skyddade i skolan och att de ska ha rätt till upprättelse och skadestånd om mobbning och kränkningar inte stoppas.

Lika självklart är det att barn som omhändertas är utsatta för myndighetsutövning och borde ha rätt till upprättelse och skadestånd om myndigheterna inte agerat för att förebygga och stoppa vanvård.

Trots att det handlar om myndighetsutövning i dessa fall har vanvårdade barn ingen möjlighet att ställa ansvariga myndigheter till svars. Detta är ett mycket allvarligt problem eftersom de vanvårdade barnens lidande inte enbart handlar om brister i enskilda familjehem och behandlingshem utan lidande till följd av uteblivet eller felaktigt agerande från myndigheter. Det finns också det motsatta problemet – barn som

vanvårdas av sin biologiska familj och som förgäves ber ansvariga myndigheter om hjälp. Det är också en form av felaktig myndighetsutövning i strid med barnens rättigheter.

Det enda sättet för ett barn som vanvårdas att få upprättelse och skadestånd för sitt lidande är att anmäla de personer som misshandlat, våldtagit eller på andra sätt kränkt dem. Detta är inte på långa vägar tillräckligt. Många vågar inte anmäla sina plågoandar. Dessutom leder de flesta anmälningar ingenvart.

Det är helt orimligt att myndigheter som låtit vanvård fortgå ska slippa undan. Det bästa sättet att förebygga vanvård är att se till att ansvariga myndigheter ställs till svars, oavsett var barnen är placerade är det ju myndigheternas ansvar att se till att placeringarna är bra för barnen.

Möjligheten för barn att via ett oberoende ombud anmäla vanvård är inte bara viktig för barnens personliga upprättelse utan kan också leda till att vanvården uppmärksammas och snabbare får ett stopp.

Målet är ett oberoende ombud som kan föra vanvårdade barns talan, med samma befogenheter som dagens Barn- och elevombud för barn som kränks i skolan. Regeringen bör i framtiden överväga denna möjlighet.

Hillevi Larsson (S)